

---

**ԱՆՂԼԵՐԵՆՈՒՄ ԵՎ ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ  
ԲԱՐԴ ԲԱՌԻ ՈՒ ԲԱՌԱԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿՄԱՆ  
ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ**

**ՄԻՐԱՐՓԻ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ**

Անգլերենի բառակազմական հարցերի քննությամբ զբաղվելիս բազմաթիվ լեզվաբանների առջև ծառայել է բարդ բառի և բառակապակցության տարբերակման խնդիրը, քանի որ անգլերենում հաճախ դժվար է տարբերել բարդ բառը բառակապակցությունից, հատկապես վերլուծական բաղադրությունների դեպքում, որոնց բաղադրիչները գրվում են անջատ կամ գծիկով:

Տարբեր լեզվաբաններ բարդությունները բառակապակցություններից տարբերակելիս առաջնորդվում են բարդություններին բնորոշ մի շարք հատկանիշներով՝ հնչյունական, կառուցվածքային, իմաստային և այլն:

Նրանք հիմնականում նկատի ունեն հետևյալ չափանիշները.

1. Բառի մեջ շեշտի դիրքը. բանն այն է, որ անգլերենի բարդությունների ճնշող մասում շեշտն ընկնում է բարդ բառի առաջին՝ ձախակողմյան բաղադրիչի վրա, հատկապես երբ բարդ բառը կազմված է երկու գոյական բաղադրիչներից, ինչպես՝ *'doorway, 'earring, 'football, 'headache, 'newspaper, 'notebook, 'postbox, 'railway, 'raincoat, 'operating system, 'working paper* և այլն: Ըստ Լ. Բլումֆիլդի՝ եթե բառակապակցության մեջ սովորաբար ուժեղ շեշտ ունեցող բառն արտասանվում է թույլ կամ շատ թույլ շեշտով, ապա մենք գործ ունենք ոչ թե բառակապակցության անդամի, այլ բարդ բառի բաղադրիչի հետ, այսինքն՝ *ice-cream* [ 'ajs- ,krijm] -ը՝ (առաջին բաղադրիչի վրա հիմնական շեշտով) բարդ բառ է, իսկ *ice-cream* [ 'ajs- 'krijm]-ը (երկու հավասարապես շեշտված բաղադրիչներով)՝ բառակապակցություն, թեև որևէ իմաստային տարբերություն չկա սրանց միջև<sup>1</sup>:

Ձախակողմյան շեշտի կանոնը, սակայն, հիմնականում գործում է գոյական բարդությունների դեպքում (այն էլ ոչ միշտ), այնինչ նույնը չի կարելի ասել ածական բարդությունների մասին, որոնց մեջ երկու բաղադրիչներն էլ շեշտված են, ինչպես՝ *,easy- 'going, ,ill- 'tempered, ,hot- 'tempered* և այլն:

Երբեմն էլ նույն բառը կարող է ունենալ տարբեր արտասանութ-

---

<sup>1</sup> Տե՛ս Լ. Bloomfield, *Language*, Chicago and London, 1984, էջ 228:

յուն, և կախված շեշտի դիրքից՝ փոխվում է նաև բառի իմաստը, ինչպես՝ 'bookcase «գրապահարան» և 'book 'case «գրքի թղթե կազմ»<sup>2</sup>:

Կան լեզվաբաններ, որոնք հակված են կարծելու, որ անգլերենի բարդ բառերում կարող է լինել երեք տիպի շեշտ<sup>3</sup>.

• **Միավորիչ կամ հիմնական շեշտ**, որն ընկնում է բարդ բառի առաջին բաղադրիչի վրա. 'honey**moon**, 'door**way**:

• **Կրկնակի շեշտ**. այս դեպքում բառի հիմնական շեշտն ընկնում է առաջին բաղադրիչի վրա, իսկ երկրորդական շեշտը՝ երկրորդ բաղադրիչի վրա, ինչպես՝ 'blood- ,vessel, 'mad- ,doctor:

• **Հավասար շեշտ**, երբ բարդ բառի երկու բաղադրիչներն էլ հավասարապես շեշտված դիրքում են, ինչպես՝ 'arm- 'chair, 'icy- 'cold, 'grass- 'green և այլն:

Թեև բարդությունը բառակապակցությունից տարբերակելիս հաճախ է օգնում բառի մեջ շեշտի գրաված դիրքը, սակայն դա չի կարող համարվել լիարժեք հիմնավորում՝ պնդելու, որ այս կամ այն բառը բարդ բառ է, իսկ մյուսը՝ բառակապակցություն: Կան բազմաթիվ բարդ բառեր, որոնցում շեշտն ընկնում է բառի երկրորդ բաղադրիչի վրա, և դա բնավ չի նշանակում, որ դրանք դադարում են բարդ բառեր լինելուց: Այսպիսիք են, օրինակ, մի շարք համադասական բարդություններ (coordinative /additive/ copulative compounds)<sup>4</sup>, ինչպես՝ *geologist-astro 'nomer, scholar-a 'ctivist, actor-ma 'nager* և այլն: Փաստորեն այս տիպի բարդությունները հանդես են գալիս որպես բարդ բառերում առաջնային շեշտի վերաբերյալ վերոնշյալ կանոնի համակարգային բացառություններ:

Այս ամենից բացի՝ բարդ բառերի արտասանությունը կարող է տարբեր լինել՝ կախված նաև որոշ բարբառային առանձնահատկություններից, օրինակ, *red light* բարդության մեջ սովորաբար շեշտվում է երկրորդ բաղադրիչը, սակայն որոշ տարածաշրջաններում այն արտասանվում է այնպես, որ շեշտված դիրքում հայտնվում է առաջին բաղադրիչը, ինչպես՝ *re 'd light*<sup>5</sup>:

Ըստ Լ. Բաուերի՝ ոչ միայն տարբեր մարդիկ (խոսողներ) են տարբեր շեշտադրությամբ արտասանում այս կամ այն բարդ բառը, այլև միևնույն մարդը կարող է տարբեր իրավիճակներում տարբեր կերպ արտասանել միևնույն բառը<sup>6</sup>:

Այս ամենով հանդերձ, իհարկե, հնարավոր չէ չնկատել, որ բազ-

<sup>2</sup> Տե՛ս Ի. Արնոլդ, *Лексикология современного английского языка*, М., 1986, էջ 113:

<sup>3</sup> Տե՛ս Բ. Գինզբուրգ, Տ. Կիդեկել, Գ. Կնյազևա, Ա. Տանկին, *A Course In Modern English Lexicology*, М., 1979, էջ 141-142:

<sup>4</sup> Տե՛ս նույն տեղը, էջ 146:

<sup>5</sup> Տե՛ս Մ. Րայդեր, *Ordered Chaos. The Interpretation of English Noun-Noun Compounds*, Vol. 123, Berkeley, Los Angeles, London, 1994, էջ 13:

<sup>6</sup> Տե՛ս Լ. Բաուեր, *English Word-Formation*, Cambridge, 1983, էջ 103:

մաթիվ բարդությունների, հատկապես **գոյական + գոյական** կառույցների մեջ շեշտն ընկնում է բառի առաջին բաղադրիչի վրա, բայց, ինչպես տեսնում ենք, դա բացարձակապես ընդունելի նախապայման չէ և չի կարող որոշիչ լինել բարդ բառի ու բառակապակցության սահմանագատման հարցում:

Անգլերենի բարդությունները բառակապակցություններից տարբերակելիս չպետք է հենվել նաև դրանց գրության ձևի վրա, քանի որ միևնույն բարդությունն անգլերենում կարող է տարբեր տեղերում գրվել տարբեր ուղղագրությամբ՝ *գծիկով*, *միասին* և *անջատ*, ինչպես՝ *easy-going /easy going/ easygoing, headmaster/ head-master, air-conditioning /air conditioning, loudmouth/ loud-mouth, word-formation/ word formation* և այլն: Բարդ բառերի գրությունը միատեսակ չէ տարբեր բառարաններում, հաճախ նույնիսկ միևնույն հեղինակը նույն բառը մի դեպքում գրում է *միասին*, մի ուրիշ դեպքում՝ *անջատ* կամ *գծիկով*:

2. Բարդ բառի ու բառակապակցության տարբերակման հաջորդ չափանիշն այն է, որ բարդ բառի իմաստը սովորաբար դրա բաղադրիչների իմաստային միաձուլումն է, համակցումը (*semantic cohesion*)՝ ի տարբերություն բառակապակցության, որը կարող է արտահայտել երկու կամ ավելի առանձին իմաստներ: Օրինակ, *tallboy* բառի ընդհանուր իմաստն է «բարձր կոմոդ (արկղերով պահարան)», մինչդեռ եթե դիտարկենք *tall boy* բառն իբրև բառակապակցություն, ապա այն կունենա երկու տարբեր ինքնուրույն իմաստներ՝ «1. երիտասարդ տղա, 2. բարձրահասակ»<sup>7</sup>: Մյուս կողմից, սակայն, առաջին դեպքում բարդ բառը որևէ առնչություն չունի մարդու հետ. այն կահույքի տեսակի անվանում է, մինչդեռ երկրորդ դեպքում բառակապակցությունը վերաբերում է մարդկանց: Սրանից ելնելով՝ պետք է եզրակացնենք, որ եթե բարդ բառն արտահայտում է ոչ ուղիղ՝ փոխաբերական իմաստ, ապա կարող է համարվել բարդ բառ, իսկ եթե արտահայտում է ուղիղ իմաստ, ապա բառակապակցություն է: Սակայն եթե այս տեսակետը ելակետային համարենք, ապա անգլերենի բոլոր դարձվածային կապակցությունները պիտի համարվեն բարդ բառեր, քանի որ դրանց բաղադրիչների իմաստից չի բխում իրենց արտահայտած ընդհանուր իմաստը: Հետևաբար, իմաստային այս չափանիշը նույնպես չի կարող համարվել լիարժեք ընդունելի բառի ու բառակապակցության տարբերակման հարցում:

3. Բարդ բառը բառակապակցությունից տարբերակելու մեկ այլ չափանիշ է առաջ քաշում Ա. Սմիրնիցկին. նրա կարծիքով դա բարդ բառի ունեցած ձևակառուցվածքային ամբողջականությունն է (*formal*

---

<sup>7</sup> См. у Г. Антрушина, О. Афанасьева, Н. Морозова, Лексикология английского языка, М., 2004, т. 2, с. 112:

integrity-цельнооформленность)<sup>8</sup>: Իր դրույթն ապացուցելու համար նա *shipwreck* «նավաբեկություն» բարդ բառը հակադրում է *(the) wreck of a ship* «նավի խորտակում» բառակապակցությանը և նշում, որ չնայած դրանք երկուսն էլ նույն իմաստն ունեն և նույն բառային կազմը, վերաբերում են օբյեկտիվ իրականության միևնույն երևույթին, սակայն միաժամանակ էապես տարբերվում են միմյանցից: *Shipwreck* բառի հոգնակին, օրինակ, կազմվում է ամբողջական բառի վերջում *s* մասնիկի ավելացմամբ, և ստացվում է *shipwrecks* բառը, իսկ *the wreck of a ship* բառակապակցության դեպքում *s* մասնիկն ավելանում է բառակապակցության յուրաքանչյուր բաղադրիչին առանձին, ինչպես *(the) wreck-s of (the) ship-s*, կամ երկրորդ բաղադրիչին՝ *(the) wreck of (the) ship-s*, որը և վկայում է *shipwreck* բառի ձևակառուցվածքային ամբողջականության մասին՝ ի տարբերություն *the wreck of a ship* բառակապակցության: Այլ կերպ ասած՝ մինչդեռ բարդ բառերը հանդես են գալիս գործառական ամբողջականությամբ, բառակապակցության բաղադրիչները, ընդհակառակը, առանձին-առանձին են ենթարկվում քերականական փոփոխությունների: Նույնը երևում է նաև *shipwreck* գոյականին համապատասխան *to shipwreck* բայի դեպքում. քերականական փոփոխության է ենթարկվում բառը որպես մեկ ամբողջություն՝ *shipwreck-ed, shipwreck-ing* և այլն:

4. Լ. Բլումֆիլդը բարդ բառը բառակապակցությունից տարբերակող հատկանիշ է համարում նաև դրա անբաժանելիությունը, անընդհատելիությունը՝ անընդմիջարկելի լինելը (indivisibility)<sup>9</sup>: Որպես օրինակ նա հակադրում է *blackbird* «սև կեռնեխ (թռչնի տեսակ)» բարդ բառը *black bird* «սև թռչուն» բառակապակցությանը: Առաջին դեպքում մենք բարդ բառի բաղադրիչների միջև մեկ ուրիշ բառ չենք կարող դնել, իսկ երկրորդ՝ բառակապակցության դեպքում այն կարող ենք ընդհատել, ինչպես, օրինակ՝ *black and white birds* «սև և սպիտակ թռչուններ»: Սրա հետ մեկտեղ, սակայն, հեղինակը նշում է, որ կան նաև այնպիսի բարդ բառեր, որոնք ենթակա են ընդհատման, սակայն այլ հատկանիշներ հաշվի առնելով, միևնույնն է, դասվում են ոչ թե բառակապակցությունների, այլ բարդ բառերի շարքը:

5. Նույն հեղինակն առաջ է քաշում նաև բարդ բառը բառակապակցությունից տարբերակելու շարահյուսական չափանիշը (syntactic criterion)՝ նույն օրինակի վրա ցույց տալով, որ *black birds* բառակապակցությունում *black* «սև» բառը կարող է ստանալ *very* լրացումը (*very black birds*՝ «շատ սև թռչուններ»), որն անհնար է *blackbird* «սև կեռնեխ (թռչնի տեսակ)» բարդ բառի բաղկացուցիչ մասը կազմող *black* բաղադ-

<sup>8</sup> Տե՛ս **А. Смирницкий**, Лексикология английского языка, М., 1998, էջ 33:

<sup>9</sup> Տե՛ս **L. Bloomfield**, նշվ. աշխ., էջ 232:

րիչի դեպքում<sup>10</sup>: Այս չափանիշը, սակայն, մյուսների նման չի կարող հաստատապես ընդունելի լինել, քանի որ նույն ձևով *very* լրացումը չեն կարող ստանալ նաև մի շարք բառակապակցությունների առաջին բաղադրիչները:

Այսպիսով, անգլերենի բարդ բառ բառակապակցությունից տարբերակելիս, ինչպես տեսնում ենք, պետք է հենվել ոչ թե մեկ, այլ մի քանի չափանիշների վրա՝ բառի մեջ շեշտի դիրքի, բառի արտահայտած իմաստային ամբողջականության, քերականական ու շարահյուսական, գործառական ամբողջականության վրա: Այսպես, *blackboard* բառի դեպքում շեշտն ընկնում է բառի առաջին բաղադրիչի վրա, բառը հանդես է գալիս միասնական գրությամբ, ունի մեկ ընդհանուր իմաստ՝ «գրատախտակ», նաև հանդես է գալիս գործառական միասնությամբ. քերականական փոփոխությունների է ենթարկվում բառն ամբողջությամբ՝ *blackboard-s* «գրատախտակներ», բառն անընդմիջարկելի է, դրա առաջին բաղադրիչը չի կարող ստանալ լրացում (*very black board*) և այլն: Այս բոլոր հատկանիշները միասնաբար վկայում են *blackboard* բառի բարդ բառ, այլ ոչ թե բառակապակցություն լինելու մասին:

Հայերենում բարդ բառի ու բառակապակցության սահմանները համեմատաբար ավելի հստակ են: Ըստ աբեղյանական բնորոշման՝ «Հայերենի բարդ բառերը, ինչպես ընդհանրապես բոլոր բաղադրված բառերը, ծագում են երկու սկզբնապես ինքնուրույն բառերի այնպիսի շարահյուսական կապակցությունից, որ ըմբռնվում է իբրև մի առանձին բառական միություն, մեկ բառ մեկ նշանակությամբ: Ամեն տեսակի շարահյուսական կապակցություններից կարող են բարդ բառեր առաջ գալ. բավական է միայն, որ շարահյուսական կապակցությունը որևէ պատճառով այլևս զգալի չի լինում իբրև կենդանի շարահյուսական ձև»<sup>11</sup>:

Ըստ հեղինակի՝ հաճախ դժվար է լինում որոշել՝ երկու բառի կապակցությունը սովորական շարահյուսական է, թե արդեն բարդ բառ է դարձած: Հետևաբար, հաճախ բարդ բառ չեն համարվում և իբրև մեկ բառ չեն գրվում մի քանի շարահյուսական կապակցություններ, որոնք արդեն մեկ բառի նշանակություն ունեն, որովհետև կան աստիճանավորումներ, մինչև որ երկու բառի շարահյուսական կապակցությունը զարգանա և իբրև մեկ բառ զգացվի: Օրինակ՝ մի ժամանակ աշխարհաբարում գրում էին առանձին «այս օր» (ինչպես այժմ գրում են նման կապակցությունները՝ այս շաբաթ, այս ամիս, այս տարի), իսկ այժմ գրում են միացած՝ «այսօր»<sup>12</sup>:

Ինչ վերաբերում է բառակապակցությանը, տարբեր հեղինակներ

<sup>10</sup> Տե՛ս նույն տեղը, էջ 232:

<sup>11</sup> Մ. Աբեղյան, Երկեր, 2 հատոր, Եր., 1974, էջ 136:

<sup>12</sup> Տե՛ս նույն տեղը, էջ 136:

այն տարբեր կերպ են սահմանում: «Բառակապակցությունն առնվազն երկու բառից կազմված կապակցություն է, որն արտահայտում է բաղադրիչների շարահյուսական հարաբերություն: Ընդ որում բառակապակցությամբ արտահայտվում է մի ամբողջական, թեև անդամազատ հասկացություն»<sup>13</sup>:

Է. Աղայանը սահմանում է բառակապակցությունը հետևյալ կերպ. «Երկու և ավելի բառերի ամեն մի կապակցություն, որի մեջ մեկը գերադաս է, իսկ մյուսը կամ մյուսները ստորադասված են դրան, բառակապակցություն է»<sup>14</sup>: Ելնելով բառակապակցությունների բնույթից՝ նա առանձնացնում է դրանց երկու տեսակ՝ **կայուն** և **ազատ** բառակապակցություններ: «Կայուն բառակապակցությունները նրանք են, որոնք մշտապես նույն կազմն ունեն և նույն կառուցվածքը. նրանց անդամները սովորաբար ուրիշ բառերով փոխարինելի չեն: Օրինակ՝ **աշխատանքի բաժանում. – նկատի առնել. – Մեծ Մասիս. – Վերին Չարբախ** և այլն»<sup>15</sup>: Հեղինակը սրանք կայուն է համարում, «որովհետև նրանք հենց այդպես, նույն բառերի կապակցությամբ գոյություն ունեն որոշակի իմաստով, և նրանց անդամներից որևէ մեկի փոխարինումը այլ բառով կքայքայի բառակապակցությունն իբրև տվյալ իմաստի արտահայտիչ»<sup>16</sup>: Է. Աղայանը կայուն բառակապակցությունների մեջ առանձնացնում է դարձվածային կապակցությունները, ինչպես՝ *առյուծի կաթ, անպոչ գդալ, բաժակի ընկեր, բերանի համ, գայթակղության քար, կրակի կտոր, սատանայի ճուտ, դառնության բաժակ, քարափի գայլ և այլն*: «Դարձվածային են այն կայուն բառակապակցությունները, որոնք իրենց առաջացմամբ կապվում են խոսքի հետ, այսինքն՝ նախապես եղել են սովորական շարահյուսական կապակցություններ և հետագայում, գործածվելով փոխաբերաբար՝ աստիճանաբար վերածվել են ինքնուրույն բառակապակցության ու ստացել բառային իմաստ հենց այդ փոխաբերական նշանակությամբ՝ ձեռք բերելով բառին հատուկ անվանողական դեր»<sup>17</sup>, - գրում է հեղինակը:

Ի տարբերություն **կայուն** բառակապակցությունների՝ **ազատ** բառակապակցությունները «կազմվում են հաղորդակցման ընթացքում և տվյալ նախադասությունից կամ ասությունից դուրս այլևս գոյություն չունեն»<sup>18</sup>: Ազատ բառակապակցությունների օրինակներ են՝ *անկեղծ խոստովանություն, գյուղի դպրոց, տղայի պայուսակը, կանաչ դաշտ, կապույտ երկինք* և այլն: Սրանց կազմի մեջ մտնող անդամները, ի

<sup>13</sup> Ս. Աբրահամյան, Վ. Առաքելյան, Վ. Քոսյան, Հայոց լեզու, II մաս, Շարահյուսություն, Եր., 1975, էջ 3:

<sup>14</sup> Է. Աղայան, Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987, էջ 541:

<sup>15</sup> Նույն տեղում, էջ 542:

<sup>16</sup> Նույն տեղում:

<sup>17</sup> Է. Աղայան, Ընդհանուր և հայկական բառագիտություն, Եր., 1984, էջ 237:

<sup>18</sup> Է. Աղայան, Լեզվաբանության հիմունքներ, էջ 543:

տարբերություն կայուն բառակապակցությունների, կարող են փոխարինվել նաև այլ բառերով:

Ըստ բառակապակցությունների գերադաս անդամի խոսքիմասային պատկանելության դրանք լինում են **գոյականական աղմկոտ քննարկում**, *արևի լույս*, *գարնանային եղանակ*, *հոր պատգամ*, *աշակերտի տետր*, *գայլերի ոհմակ*, **ածականական՝ անասելի դժվար**, *ցավին անտարբեր*, *գործին անգիտակ*, *խիստ մաքուր*, *երիցս նզովյալ*, *ծայրահեղ ամաչկոտ*, **թվականական՝ ամսի յոթը**, *ժամը հինգը*, *Մայիսի մեկը*, *վերևից հինգերորդը*, *ներքևից չորրորդը*, **բայական՝ գիրք ընթերցել**, *եռեկվա բերած*, *բարիքներ պարզևող*, *փողոցն անցնելիս*, **մակբայական՝ ամենից շատ**, *որքան շուտ*, *այնքան ուշ*, *այնպես միամտորեն*, *գարմանալի դաժանորեն*, **դերանվանական՝ այս բոլորը**, *այդ ամենը*, *այն ամբողջը* և այլն:

Ի տարբերություն բառակապակցությունների՝ բարդ բառերը ներկայացնում են կառուցվածքային ավելի սերտ միասնություն. «Բարդությունները սեղմ ձևի մեջ «գործությամբ» (իմպլիցիտ կերպով) արտացոլում են շարահյուսական հարաբերությունները և համապատասխանաբար՝ խոսքի մասերի հնարավոր զուգորդությունները նախադասության կամ բառակապակցության մեջ: Որքան ակտիվ է տվյալ խոսքի մասը մտնում բառակապակցության մեջ, նույնքան ակտիվ կերպով հանդես է գալիս որպես բարդ բառերի բաղադրիչ, ընդ որում շատ հաճախ պահպանվում է բառակապակցությանը հատուկ շարադասությունը»<sup>19</sup>:

Այսպիսով, հայերենում բարդ բառերի բաղադրիչները հանդես են գալիս կա՛մ միասնաբար, կա՛մ անջատ, բարդ բառերն ունեն մեկ ընդհանուր հիմնական շեշտ, գիտակցվում են իբրև բառային մեկ միավոր, իսկ բառակապակցությունը շարահյուսական այնպիսի ուրույն կապակցություն է, որի բաղադրիչները հանդես են գալիս անջատաբար, և որոնց միջև մշտապես կա լրացում-լրացյալի հարաբերություն<sup>20</sup>: Կայուն բառակապակցությունները նույնպես արտահայտում են մեկ բառային իմաստ, ունեն անվանողական դեր և նախադասության մեջ հանդես են գալիս իբրև նախադասության մեկ անդամ<sup>21</sup>:

Անզլերենում բարդ բառի ու բառակապակցության տարբերակման հիմքում ընկած են մի շարք չափանիշներ, որոնք բոլորը միասնաբար կիրառելու դեպքում միայն կարելի է տարբերել բառը բառակապակցությունից, քանզի առանձին վերցրած դրանցից և ոչ մեկը լիովին վստահելի չափանիշ չի կարող համարվել:

<sup>19</sup> Լ. Հովսեփյան, Գրաբարի բառակազմությունը, Եր., 1987, էջ 150:

<sup>20</sup> Տե՛ս Հ. Պետրոսյան, Հայերենագիտական բառարան, Եր., 1987, էջ 110:

<sup>21</sup> Տե՛ս Է. Աղայան, Ընդհանուր և հայկական բառագիտություն, էջ 236:

**Բանալի բառեր** – բարդ բառ, բառակապակցություն, չափանիշ, շեշտ, իմաստա-  
յին, շարահյուսական, կառուցվածքային, գործարական, ամբողջականություն, հայե-  
րեն, անզերեն

**СИРАРПИ КАРАПЕТЯН – О дифференциации сложного слова и слово-  
сочетания в английском и армянском языках.** – В статье приводится целый ряд  
критериев, лежащих в основе дифференциации сложных слов и словосочетаний в  
английском языке (место ударения, семантические, формальные, структурные и  
функциональные параметры целостности сложного слова). Однако все вместе эти  
критерии могут быть использованы, чтобы обособить то или иное слово от слово-  
сочетания, а не друг от друга. В статье проводятся параллели с армянским языком,  
где границы сложного слова и словосочетания прочерчены более отчётливо.

**Ключевые слова:** сложное слово, словосочетание, критерий, ударение, семантиче-  
ский, синтаксический, структурные, функциональные, целостность, армянский, англий-  
ский

**SIRARPI KARAPETYAN – On the Problem of Differentiation of Compound  
Words and Word-Combinations in English and Armenian.** – The article concerns the  
problem of differentiating compound words and phrases in English and Armenian. It  
states the different criteria according to which many authors differentiate them: the  
phonetic criterion (that of the position of stress), the syntactic criterion, the semantic  
criterion (that of semantic cohesion), the criterion of formal-structural and functional  
integrity, etc. These criteria can serve as sufficient bases to differentiate between  
compound words and word-combinations only when taken collectively but not  
individually. In the article, parallels are drawn between English and Armenian, in the  
latter the borderline between word-combinations and compound words being far clearer.

**Key words:** compound word, word-combination, criterion, stress, semantic, syntactic,  
structural, functional, integrity, Armenian, English